

Bibliografie

1. Альтшуллер Г. С., Шапиро Р. Б. О психологии изобретательского творчества. Вопросы психологии, 1956, № 6.
2. Альтшуллер Г. С. Как научиться изобретать. Тамбов, Тамбовское книжное издательство, 1961.
3. Альтшуллер Г. С. Десять процентов приключений. Тамбов, Тамбовское книжное издательство, 1963.
4. Альтшуллер Г. С., Основы изобретательства. Воронеж, Центрально-Черноземное издательство, 1964.
5. Альтшуллер Г. С. Алгоритм изобретения. Москва, Московский рабочий, 1973.
6. Альтшуллер Г. С. Творчество как точная наука. Москва, Советское радио, 1979.
7. Альтшуллер Г. С., Селюцкий А. Б. Крылья для Икара. Петрозаводск, Карелия, 1980.
8. Альтов Г. И тут появился изобретатель. Москва, Дет. Литература, 2000.
9. Альтшуллер Г. С., Злотин Б. Л. и др. Профессия — поиск нового. Кишинев, Картя Молдовеняскэ, 1985.
10. Альтшуллер Г. С. Найти идею. Новосибирск, Наука, 2003.
11. Альтшуллер Г. С., Злотин Б. Л., Зусман А. В. Поиск новых идей: от озарения к технологии (теория и практика решения изобретательских задач). Кишинев, Картя Молдовеняскэ, 1989.
12. Альтшуллер Г. С., Вертким И. М. Как стать гением: Жизненная стратегия творческой личности. Минск, Беларусь, 1994.
13. Альтшуллер Г.С. Sit-eul oficial: <http://www.altshuller.ru>
14. Țâgulea I. Fantoframa – metodologia dezvoltării creativității plastice. În Vol. 10, Creație plastică contemporană, Laboratorul Tehnologia educației artistico-plastice, ULIM, Chișinău, 2012, p. 20-25, 116 p.
15. Țâgulea I. Desenul pedagogic, Ghid metodic. Laboratorul "Tehnologia educației artistico- plastice", Univ. de Stat din Tiraspol, Fac. Pedagogie, Chișinău, 2017, 78 p.; Vol. 15, ISBN 978-9975-76-163-5.

FACTORI DE STRES ÎN RELAȚIA PROFESOR-ELEV

Elena Vinnicenco, dr. în ped., catedra PMÎP, UST

Rezumat. În acest articol sunt caracterizate aspectele care pot genera situații de stres în relația profesor-elev. Este redată clasificarea după anumiți parametri a factorilor etiologici ai stresului. Gestionarea situațiilor de criză constituie o problemă importantă al activității educative. În acest context sunt descrise condițiile optime de comunicare dintre profesor și elev în cadrul procesului educațional. Sunt analizate modalitățile de prevenire a stresului în mediul educațional.

Summary. In this article, we characterize the aspects which can generate situation of stress in the relation between the teacher and the student. There is represented a classification by some certain parameters of the

etiological factors of stress. The management of crisis situations constitutes an important problem of education activity. In this context, there are described the optimal conditions of communication between the student and the teacher within the educational process. There are analyzed the manners of prevention of stress in the educational environment.

Stresul poate fi definit ca un fenomen psihosocial complex ce decurge din confruntarea persoanei cu cerințe, sarcini, situații, care sunt percepute ca fiind dificile, dureroase sau de mare importanță pentru persoana respectivă (Baban, 1998).

Autorul M. Zlate afirmă că „stresul este răspunsul fiziologic sau psihologic al individului/organismului la un stresor din mediu” [8, p.570].

În acest context factorii etiologici ai stresului în mediul educațional pot fi clasificați după următorii parametri:

- ✓ Calitatea procesului educațional;
- ✓ Relațiile interpersonale dintre profesor și elev;
- ✓ Relațiile informale dintre membrii unui grup;
- ✓ Relațiile dintre subiecții educaționali;
- ✓ Atitudinea față de valorile morale, spirituale;
- ✓ Criteriile de performanță;
- ✓ Calitatea condițiilor de muncă, etc.

Elementele componente ale mediului educațional pot fi realizate inadecvat printr-un stil managerial care tergiversează procesul unei coeziuni de grup. Dar dacă la nivelul grupului de elevi se promovează norme, principii și valori, ce nu permit escaladarea conflictelor, prin anumite modele de comportare, se dezvoltă un climat educațional optim.

Stilul educațional favorizează optimizarea sau blocarea comunicării în grupul de elevi.

Aspectele unui stil pedagogic defectuos sunt exprimate în următoarele argumente:

- Atitudinea incorectă a profesorului față de comportamentul negativ a elevului;
- Stilul managerial al profesorului autoritar;
- Manifestarea unui comportament verbal agresiv;
- Lipsa cooperării;
- Absența contribuției individuale;
- Absența coeziunii intergrup și între grupuri;
- Lipsa de motivare intrinsecă și extrinsecă;
- Neasumarea responsabilității pentru sarcinile individuale, etc;

Divergențele apar în situația când există disconcordanța între:

- Competențe personale;
- Starea emotivă a subiectului;
- Strategii de activitate;
- Convingeri și idei;
- Înțelegerea și interpretarea informației;
- Atitudini și poziții;

- Aprecieri și autoaprecieri.

Analizând situațiile de stres în mediul educațional se constată că problema majoră constă în necesitatea creării condițiilor optime de comunicare dintre profesor și elev. Dar aceasta necesită o instruire specială, care decurge din normativitatea procesului pedagogic, al dirijării interacțiunii comunicative și a întregului proces educațional.

În procesul activității educative profesorul este necesar să aibă o atitudine conștientă, că actul de comunicare trebuie să se axeze pe organizarea și dirijarea interacțiunii dintre elev și profesor. Dezvoltând arta comunicării, precum și efectul pedagogic al instrumentării axat pe organizarea și dirijarea activității în direcția în care să influențeze pozitiv personalitatea, se realizează dialogul comunicativ. Arta dialogului comunicativ nu poate exista în afara tehnicii pedagogice.

De exemplu, în relația profesor - elev, destul de frecvent poate fi observată lipsa de colaborare, de principialitate, impulsivitate, intoleranță, etc. Toate acestea generează situații de stres.

Aspectele caracteristice ale personalității capabile să creeze situații de stres pot fi următoarele:

- ❖ Capacitatea de a influența în mod autoritar, de a-și impune părerea în orice situații;
- ❖ Insistența de a critica neadecvat alte persoane;
- ❖ Deprinderea de a-și manifesta stările negative;
- ❖ Intenția de a aprecia incorect greșelile altora;
- ❖ Tendința de a se supraaprecia;
- ❖ Intervenirea în situații nepotrivite;
- ❖ Intervenirea în viața personală a altcuiva etc.

Gestionarea situațiilor de criză constituie o problemă importantă al activității educative. În consecință conflictul pedagogic ar genera erori în management, ar apărea criza la nivelul clasei, grupului, relațiilor etc.

Modalitățile de prevenire a situațiilor de stres în mediul educațional pot fi: cunoașterea particularităților individuale și de vârstă ale copilului și adaptarea instruirii școlare la nivelul acestuia; proiectarea modernă cu utilizarea tehnicilor audiovizuale a activității didactice; aplicarea strategiilor didactice activ-participative; tratarea diferențiată a elevilor prin adecvarea nivelului instruirii la posibilitățile acestora; pregătirea psihopedagogică a cadrelor didactice; dezvoltarea unor relații fructuoase de parteneriat între școală și familie; proiectarea unor acțiuni de orientare școlară și profesională care să se desfășoare pe tot parcursul școlarității.

Vă propunem un model de prevenire a stresului în mediul școlar.

- ✓ Determinarea surselor și cauzelor de stres;
- ✓ Identificarea victimelor supuse stresului:
 - la nivel individual (în contextul vulnerabilității personalității);

- la nivel organizațional (anumite categorii de personal);
- ✓ Constatarea situației existente:
 - identificarea măsurilor care au fost întreprinse anterior;
 - verificarea eficienței acestor măsuri;
- ✓ Planificarea și proiectarea modalităților de profilaxie;
- ✓ Implementarea măsurilor de prevenire a stresului;
- ✓ Evaluarea desfășurării măsurilor adoptate;
- ✓ Monitorizarea periodică a programului.

Pentru a oferi condițiile optime în cadrul mediului educațional sunt benefici mai mulți factori atât obiectivi, cât și subiectivi: potențialul intelectual, motivația intrinsecă și extrinsecă a învățării, atitudinea adecvată a elevilor față de profesori, atitudinea adecvată a profesorilor față de elevi, amenajarea sălilor de curs cu mijloace tehnice moderne, laboratoare, biblioteci, conținuturi tematice interdisciplinare atractive, reducerea volumului temelelor de acasă, alocarea timpului liber pentru activități extrașcolare etc.

Bibliografie

1. Cristea S. Fundamentele pedagogiei. Iași: Polirom, 2010.
2. Holdevici I. Psihoterapia cognitiv-comportamentală. Managementul stresului pentru un stil de viață optim. București: Editura Științelor Medicale, 2005.
3. Duță N. Empatia în școală. Cunoaștere, comunicare, competență. București: Editura universitară, 2010.
4. Guțu Vl. (coord.) Educația centrată pe copil. Chișinău: Editura USM, 2009.
5. Patrașcu D., Rotaru T. Cultura managerială a profesorului, Chișinău, 2006.
6. Pânișoară G. Psihologia copilului modern. Iași: Polirom, 2011.
7. Ursu M. A. Stresul organizațional - modalități de identificare, studiere, prevenire și combatere, București: Editura Lumen, 2007.
8. Zlate M. Tratat de psihologie organizațional managerială, Vol.II. Iași: Editura Polirom, 2007.

ОСОБЕННОСТИ ВЫЯВЛЕНИЯ ЭКОЛОГИЧЕСКИХ ПРЕДСТАВЛЕНИЙ У ДЕТЕЙ СТАРШЕГО ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА

Галина Кирикэ, dr., conf. univ.

Catedra Psihopedagogie și Educație Preșcolară, UST

Rezumat. Articolul *Particularitățile determinării reprezentărilor ecologice la copiii de vârstă preșcolară mare* este dedicat problemei educației ecologice a generației în creștere. Se argumentează și se propun diverse sarcini pentru preșcolari care au permis evidențierea reprezentărilor ecologice la subiecții investigați, ele fiind unul din criteriile de bază în nivelul culturii ecologice a personalității.

Abstract. The Article *“The particularities in determining ecological representations of pre-school children”*, tackles the problem of young generation`s ecological education. Different pre-school assignments,